

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే కిష్కింధాకాండే

॥ ద్వాత్రింశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ ద్వాత్రింశః సర్గః ॥

హనుమతా చింతాకులస్య సుగ్రీవస్య ప్రబోధనం

అంగదస్య వచః శ్రుత్వా సుగ్రీవః సచివైః సహ ।
లక్ష్మణం కుపితం శ్రుత్వా ముమోచాసనమాత్మవాన్ ॥ 4.32.1 ॥

స చ తానబ్రవీద్ వాక్యం నిశ్చిత్య గురులాఘవం ।
మంత్రజ్ఞాన్ మంత్రకుశలో మంత్రేషు పరినిష్ఠితః ॥ 4.32.2 ॥

న మే దుర్వ్యాహృతం కించిన్నాపి మే దురనుష్ఠితం ।
లక్ష్మణో రాఘవభ్రాతా క్రుద్ధః కిమితి చింతయే ॥ 4.32.3 ॥

అసుహృద్భిర్మమామిత్రైర్నిత్యమంతరదర్శిభిః ।
మమ దోషానసంభూతాఞ్శ్చావితో రాఘవానుజః ॥ 4.32.4 ॥

అత్ర తావద్ యథాబుద్ధిః సర్వైరేవ యథావిధి ।
భావస్య నిశ్చయస్తావద్ విజ్ఞేయో నిపుణం శనైః ॥ 4.32.5 ॥

న ఖల్వస్తి మమ త్రాసో లక్ష్మణాన్నాపి రాఘవాత్ ।
మిత్రం స్వస్థానకుపితం జనయత్యేవ సంభ్రమం ॥ 4.32.6 ॥

సర్వథా సుకరం మిత్రం దుష్కరం ప్రతిపాలనం ।
అనిత్యత్వాత్ తు చిత్తానాం ప్రీతిరల్పేఽపి భిద్యతే ॥ 4.32.7 ॥

అతోనిమిత్తం త్రస్తోఽహం రామేణ తు మహాత్మనా |
యన్మమోపకృతం శక్యం ప్రతికర్తుం న తన్మయా || 4.32.8 ||

సుగ్రీవేణైవముక్తే తు హనూమాన్ హరిపుంగవః |
ఉవాచ స్వేన తర్కేణ మధ్యే వానరమంత్రీణాం || 4.32.9 ||

సర్వథా వైతదాశ్చర్యం యత్ త్వం హరిగణేశ్వర |
న విస్మరసి సుస్నిగ్ధముపకారం కృతం శుభం || 4.32.10 ||

రాఘవేణ తు వీరేణ భయముత్సృజ్య దూరతః |
త్వత్ప్రియార్థం హతో వాలీ శక్రతుల్యపరాక్రమః || 4.32.11 ||

సర్వథా ప్రణయాత్ క్రుద్ధో రాఘవో నాత్ర సంశయః |
భ్రాతరం సంప్రహితవాన్ లక్ష్మణం లక్ష్మీవర్ధనం || 4.32.12 ||

త్వం ప్రమత్తో న జానీషే కాలం కాలవిదాం వర |
పుల్లసప్తచ్ఛదశ్యామా ప్రవృత్తా తు శరచ్ఛుభా || 4.32.13 ||

నిర్మలగ్రహనక్షత్రా ద్యౌః ప్రణష్టబలాహకా |
ప్రసన్నాశ్చ దిశః సర్వాః సరితశ్చ సరాంసి చ || 4.32.14 ||

ప్రాప్తముద్యోగకాలం తు నావైషి హరిపుంగవ |
త్వం ప్రమత్త ఇతి వ్యక్తం లక్ష్మణోఽయమిహాగతః || 4.32.15 ||

ఆర్తస్య హృతదారస్య పరుషం పురుషాంతరాత్ |
వచనం మర్షణీయం తే రాఘవస్య మహాత్మనః || 4.32.16 ||

కృతాపరాధస్య హి తే నాన్యత్ పశ్యామ్యహం క్షమం |
అంతరేణాంజలిం బద్ధ్వా లక్ష్మణస్య ప్రసాదనాత్ || 4.32.17 ||

నియుక్తైర్మంత్రిభిర్వాచ్యో హ్యవశ్యం పార్థివో హితం |
ఇత ఏవ భయం త్వక్త్వా బ్రవీమ్యవధృతం వచః || 4.32.18 ||

అభిక్రుద్ధః సమర్థో హి చాపముద్యమ్య రాఘవః |
సదేవాసురగంధర్వం వశే స్థాపయితుం జగత్ || 4.32.19 ||

న స క్షమః కోపయితుం యః ప్రసాద్యః పునర్భవేత్ |
పూర్వోపకారం స్మరతా కృతజ్ఞేన విశేషతః || 4.32.20 ||

తస్య మూర్ధ్నా ప్రణమ్య త్వం సపుత్రః ససుహృజ్జనః |
రాజంస్తిష్ఠ స్వసమయే భర్తుర్భార్యేవ తద్వశే || 4.32.21 ||

న రామరామానుజశాసనం త్వయా
కపీంద్రయుక్తం మనసాప్యపోహితుం |
మనో హి తే జ్ఞాస్యతి మానుషం బలం
సరాఘవస్యాస్య సురేంద్రవర్చసః || 4.32.22 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
కిష్కింధాకాండే ద్వాత్రింశః సర్గః ||